

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/203031,Waldemar-Tyszuk-Dzialalnosc-Romana-Dmowskiego-i-Komitetu-Narodowego-Polskiego-na.html>
26.02.2026, 18:43

Waldemar Tyszuk: Działalność Romana Dmowskiego i Komitetu Narodowego Polskiego na konferencji pokojowej w Paryżu w 1919 r.

„Osiągnąłem swój cel w 90 procentach” – tak, wedle relacji Władysława Konopczyńskiego, Roman Dmowski ocenił realizację polskich interesów w zapisach traktatu wersalskiego.

15.08.2026

[Francja](#) [Roman Dmowski](#) [Ruch narodowy](#) [Stosunki międzynarodowe](#) [Traktat wersalski](#)

Komitet Narodowy Polski, utworzony 15 sierpnia 1917 r. w Lozannie w Szwajcarii, a następnie przeniesiony do Paryża, złożony był z przedstawicieli Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego i Stronnictwa Polityki Realnej, a także środowisk ziemiańskich z Kresów i przedstawicieli Polonii. Uznano go za organizację reprezentującą Polskę przy państwach alianckich, dysponował sprawnym aparatem dyplomatycznym, skarbem oraz realną siłą, którą była Armia Polska we Francji, zwana popularnie Armią Hallera bądź Błękitną Armią.

Władze KNP składały się 13 członków: prezesa Romana Dmowskiego, wiceprezesa Maurycego Zamoyskiego, sekretarza Jana Jordana Rozwadowskiego oraz Franciszka Fronczaka, Stanisława Grabskiego, Stanisława Kozickiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Erazma Piltza, Mariana Seydy, Konstantego Skirmunta, Władysława Sobańskiego, Józefa Wielowieyskiego i Jana Żółtowskiego. Jeżeli chodzi o przynależność polityczną to: Dmowski, Kozicki, Rozwadowski, Seyda, Wielowieyski i Zamoyski reprezentowali Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, organizację z USA (luźno afiliowaną do endecji) o nazwie Wydział Narodowy Polskiego Centralnego Komitetu Ratunkowego reprezentował Fronczak i, jako prezes honorowy, Paderewski (formalnie bezpartyjny). Erazm Piltz i Władysław Sobański byli przedstawicielami Stronnictwa Polityki Realnej, a środowiska ziemiańskie reprezentowali Konstanty Skirmunt i Jan Żółtowski.

Historyczny kompromis

W grudniu 1918 r. rząd Francji, a za nim Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, uznał Komitet Narodowy Polski w Paryżu z Romanem Dmowskim jako przewodniczącym za jedyne przedstawiciela Polski na planowanej konferencji pokojowej w Paryżu. Jednak, poza Francją, kraje te nie przyznawały mu atrybutów rządowych. W sytuacji, w której Józef Piłsudski od listopada 1918 r. kontrolował sytuację w kraju, gdzie istniał nieuznawany przez państwa alianckie rząd Jędrzeja Moraczewskiego, powstawał niebezpieczny pat, godzący w polskie interesy na arenie międzynarodowej. O Polsce w tej sytuacji na Zachodzie pisano:

„istnieją dwa rządy polskie; jeden który nie potrafi ze swojego państwa wyjść , drugi, który nie potrafi do niego wejść”.

W styczniu 1919 r., w oparciu o kompromisowe porozumienie polityczne pomiędzy KNP w Paryżu, a Józefem Piłsudskim jako Tymczasowym Naczelnikiem Państwa, reprezentującym środowiska lewicy, premier Jędrzej Moraczewski ustąpił, a jego następcą został członek KNP Ignacy Jan Paderewski, który objął także tekę MSZ. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że zawarcie kompromisu politycznego przyspieszył nieudany zamach stanu środowisk konserwatywno-

prawicowych z 6 stycznia 1919 r. tzw. „zamach Januszajtisa”. Konsekwencją przejęcia przez Paderewskiego stanowiska premiera oraz teki MSZ było międzynarodowe uznanie Polski i oficjalne nawiązanie z rządem polskim stosunków dyplomatycznych przez kolejne państwa: 30 stycznia 1919 r. przez USA, 24 lutego 1919 przez Francję, 25 lutego przez Wielką Brytanię, 27 lutego przez Włochy. Do końca 1919 r. Polska została uznana jeszcze przez: Belgię, Finlandię, Szwajcarię, Grecję, Japonię, Brazylię, Czechosłowację, Hiszpanię, Szwecję, Portugalię, Rumunię, Argentynę, Chile, Persję, Paragwaj oraz przez Stolicę Apostolską. Niewątpliwie bez oddania pozycji premiera przedstawicielowi KNP, uznanie Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej napotykałoby na dalsze problemy.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Francja, Roman Dmowski, Ruch narodowy, Stosunki międzynarodowe

Artykuł